

Informatie EBDB

aan: de raad van de gemeente Hillegom
datum: 21 december 2023

ons kenmerk: Z-23-314259
datum collegevergadering: 16 januari 2024
portefeuillehouder: J. van Rijn
behandelend ambtenaar: Fred Wulp en Rick van den Burg
emailadres: F.Wulp@hltsamen.nl
telefoon: 14 0252
embargo:

In juni 2023 bent u geïnformeerd over de regionale economische samenwerking in de Duin- en Bollenstreek. Hierbij is ingegaan op het resultaat van de aanbesteding voor een nieuwe Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB), de ondertekening van de overeenkomst en het vervolg van de economische samenwerking in de regio. Middels de voorliggende raadsbrief wordt u geïnformeerd over de werving van nieuwe leden voor de EBDB en het concept Uitvoeringsprogramma 2024 – 2027 en contouren Jaarplan 2024 Economic Board Duin- en Bollenstreek.

Nieuwe EBDB in oprichting

Op 22 juni jongstleden is de overeenkomst tussen de vijf gemeenten en de EBDB ondertekend. Hierna hebben de zittende leden van de EBDB gefungeerd als Raad van Toezicht (RvT) a.i. van de nieuwe EBDB in oprichting. Zij hebben daarbij samen met de programmadirecteur a.i. de nieuwe statuten voorbereid, een concept Meerjaren Uitvoeringsprogramma opgesteld en de lopende projecten beheerd. Ook heeft de RvT a.i. het proces van werven van de nieuwe leden van de Board gestart.

Nieuwe statuten

De nieuwe statuten regelen een nieuwe structuur waarbij er een separate RvT is, een verbrede Economic Board en een programmadirecteur met uitvoeringsorganisatie. Deze nieuwe organisatiestructuur heeft meer slagkracht en expertise en is conform het advies van Bureau Buiten. Daarnaast is in de statuten een mogelijkheid ingebouwd voor integratie van de stichting Greenport in de Economic Board. Gezien de overlap van taken is de stichting Greenport voornemens te integreren in de Economic Board. Stichting greenport komt voor dit jaar nog met een eigen uitvoeringsprogramma wat gedurende het jaar mogelijk geïntegreerd wordt in het programma van de board.

Een nieuwe Board met nieuw elan

De RvT a.i. heeft het werven en selecteren van nieuwe leden in handen gegeven van een onafhankelijke partij, het bureau Boardtrust. De nieuwe leden zijn geworven en geselecteerd op basis van een profielschets, die samen met de gemeenten is vastgesteld. Voor de benoeming van de leden zijn de respectievelijke portefeuillehouders Economie gemandateerd door hun colleges. Na voordracht van de RvT a.i. zijn op 18 december de volgende personen benoemd als lid van de EBDB:

- Sandra Bechtholt (Keukenhof)
- Arjan van Beelen (Ouweland Bouw)
- Dyane Brummelhuis (Fioretti College)
- Werner Haan (Unmanned Valley)
- Ferry Huurman (Rabobank)
- Anne Leemhuis (Marente)

- Sylvia Pennings (Tulip Experience)
- Stephan Stokkerman (Grand Hotel Huis ter Duin)

Dit is nog maar een deel van de benodigde leden. De EBDB zal gaan bestaan uit 10 tot 15 leden. De gemeenten hebben de EBDB opgeroepen om ook een vertegenwoordiging van de Greenport, Space en het publieke domein voor te dragen voor de nieuwe Board. Aan het einde van het eerste kwartaal van 2024 zal de nieuwe Board daarbij moeten voldoen aan het minimum van tien leden.

Concept Meerjaren Uitvoeringsprogramma

De RvT a.i. heeft een concept Meerjaren Uitvoeringsprogramma voorbereid zodat de nieuwe Board een vliegende start kan maken. Het programma richt zich op de topprioriteiten van de Economische Agenda, te weten Duurzame Greenport, het verbinden van de Kennisintensieve Maakindustrie, Gezond Toerisme en het ontwikkelen van een Regiobrand.

Het concept Meerjaren Uitvoeringsprogramma hebben we voor u ter informatie bijgevoegd. Dit concept is *work in progress* en wordt straks door de nieuwe Board verwerkt tot een definitief Meerjaren Uitvoeringsprogramma met concrete projecten met financiële onderbouwing. Het Uitvoeringsprogramma moet een integraal en onlosmakelijk onderdeel worden van de Strategische Agenda Ruimte van de Duin- en Bollenstreek. Dit definitieve Uitvoeringsprogramma met jaarplan voor 2024 wordt in de eerste helft van 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Projectgelden

De gemeenteraad heeft eerder ingestemd om de resterende projectgelden opnieuw beschikbaar te stellen voor de nieuwe projecten van de EBDB in 2023. Na de ondertekening van de overeenkomst is de transformatie van de EBDB in juni 2023 gestart. Daardoor zijn er naast de lopende projecten vrijwel geen nieuwe projecten gestart. Als gevolg hiervan is er nog een deel van het budget over. Dit bedrag wordt wederom beschikbaar gesteld voor nieuwe projecten die de nieuwe Board in 2024 kan uitvoeren.

Afrondend

De nieuwe Board heeft veel kennis en ervaring op uiteenlopende terreinen. Zij heeft nieuw elan, een sterke netwerkfunctie en zal zich vanaf 2024 vol inzetten op het verbinden van partijen op basis van een Triple Helix verband, een samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Het nieuwe Uitvoeringsprogramma met concrete projecten vormt hiervoor een sterke leidraad.

Bijlagen: Concept Meerjaren Uitvoeringsprogramma EBDB

CONCEPT

**Uitvoeringsprogramma 2024 – 2027 en contouren
Jaarplan 2024 Economic Board Duin- en Bollenstreek**

Innovatief, Vitaal en Duurzaam

Oktober 2023

Inhoudsopgave

Inhoud

<u>0. Bestuurderssamenvatting</u>	4
<u>0.1 Inleiding en achtergrond</u>	4
<u>0.2 Analyses samengevat</u>	4
<u>0.3 Conclusies</u>	5
<u>1. Inleiding</u>	6
<u>1.1 Aanleiding en achtergrond</u>	6
<u>1.2 Aanpak en verantwoording</u>	6
<u>1.3 Leeswijzer</u>	7
<u>2. De uitdagingen voor en de kracht van de Duin- en Bollenstreek</u>	8
<u>2.1 De uitdagingen voor de Duin- en Bollenstreek</u>	8
<u>2.2 De kracht van de Duin- en Bollenstreek</u>	8
<u>2.3 Scope Uitvoeringsprogramma 2024-2027 van EBDB</u>	9
<u>3. Strategische doelstellingen EBDB eerste uitwerking</u>	10
<u>3.1 Strategische doelstellingen Economic Board Duin- en Bollenstreek</u>	10
<u>3.2 Vijf strategische thema's als basis voor uitvoeringsagenda 2023-2027</u>	10
<u>4. Structurele aanpak Human Capital binnen de Duin- en Bollenstreek</u>	12
<u>4.1 Doelstellingen overall en per cluster rondom talent</u>	12
<u>4.2 Activiteiten 2024-2027 rondom talent op hoofdlijnen</u>	12
<u>4.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom Talent</u>	13
<u>5. Versterkingen innovatiekracht binnen de Duin- en Bollenstreek</u>	14
<u>5.1 Doelstellingen overall en per cluster rondom versterking innovatiekracht</u>	14
<u>5.2 Activiteiten 2024-2027 rondom versterking innovatiekracht op hoofdlijnen</u>	15
<u>5.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom innovatiekracht</u>	15

<u>6. Aandacht voor Ruimte binnen de Duin- en Bollenstreek</u>	16
<u>6.1 Doelstellingen rondom Ruimte</u>	16
<u>6.2 Activiteiten 2024-2027 rondom ruimte op hoofdlijnen</u>	16
<u>6.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom Ruimte</u>	17
<u>7. Aanpak regiobranding voor de Duin- en Bollenstreek</u>	18
<u>7.1 Doelstellingen overall en per cluster rondom regiobranding</u>	18
<u>7.2 Activiteiten 2024-2027 rondom regiobranding</u>	19
<u>7.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom Regiobranding</u>	19
<u>8. Aanpak aanvullende funding voor de Duin- en Bollenstreek</u>	20
<u>8.1 Doelstellingen overall en per cluster rondom aanvullende funding</u>	20
<u>8.2 Activiteiten 2024-2027 rondom aanvullende funding</u>	20
<u>8.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom funding</u>	20
<u>9. Organisatie en financiële uitgangspunten</u>	22
<u>9.1 Organisatie van de uitvoering</u>	22
<u>9.2 Financiële uitgangspunten 2024-2027</u>	22
<u>Bijlage 1: samenvatting doelstellingen advies van het Bureau Buiten</u>	24
<u>Bijlage 2: Aanzet uitwerking actieprogramma-talent</u>	25
<u>Bijlage 3: Format voor conceptaanvraag HCA-PZH-kwartiermaker</u>	28
<u>Bijlage 4: Format voor conceptaanvraag kwartiermaker bestemmingsmanagement</u>	29

0. Bestuurderssamenvatting

0.1 Inleiding en achtergrond

Het hoofddoel van dit meerjarige Uitvoeringsprogramma is de economie van de Duin- en Bollenstreek toekomstbestendig te maken. Het Uitvoeringsprogramma en de projecten van de Economic Board zijn gericht op het realiseren van een duurzame greenport, kennisintensieve maakindustrie, gezond toerisme en een vitale onderwijs- en arbeidsmarkt.

Uitgangspunt zijn de in 2022 gepubliceerde strategische agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek van de gemeenten én het advies van het Bureau Buiten dat de gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen begin 2023 hebben geaccordeerd. Met als hoofddoel het realiseren van een vitale en toekomstbestendige economie met in 2030 een duurzame greenport, een kennisintensieve maakindustrie en gezond toerisme. Een onmisbare randvoorwaarde voor alle clusters is een inclusieve arbeidsmarkt met een hechte aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Dit is een belangrijke bijdrage aan de regionale brede welvaart en een duurzaam ecosysteem.

De Economic Board Duin- en Bollenstreek levert met dit nieuwe Uitvoeringsprogramma een bijdrage aan deze doelstellingen door de komende jaren in te zetten op vier thema's; talent, innovatie, ruimte en regiobranding. Hierbij maakt de Board onderscheidt tussen twee verschillende rollen:

- **Aanjagen:** als aanjager brengt de Economic Board partijen bij elkaar om actie- en resultaatgericht tot aantoonbare verbeteringen te komen op de thema's Talent en Regiobranding. Nadrukkelijk treedt de Economic Board Duin- en Bollenstreek niet in de verantwoordelijkheid van deze partners maar realiseert met hen de gewenste resultaten.
- **Agenderen:** rondom Innovatie en Ruimte ligt de rol van de Economic Board Duin- en Bollenstreek meer bij het agenderen van deze thema's op relevante regionale, provinciale en landelijke tafels. Hierbij gebruikt de Board zijn contacten binnen de regio om behoeften, ideeën en nieuwe initiatieven te formuleren en zijn netwerken binnen en buiten de regio om deze onderwerpen op het goede moment en bij de goede personen over het voetlicht te brengen en waar nodig te co-financieren.

Aan deze agenda voegt de Economic Board Duin- en Bollenstreek nog een vijfde thema toe. Zonder aanvullende publieke en private financiering zijn de doelstellingen zoals opgenomen in het geaccordeerd rapport van Bureau Buiten niet realistisch en realiseerbaar. Nodig is een gestructureerde wijze van werken waarbij voor de regio essentiële programma's aanvullend gefinancierd kunnen worden. De Economic Board Duin- en Bollenstreek treedt op dit punt van Financial Engineering op als aanjager.

0.2 Analyses samengevat

De Duin- en Bollenstreek is een bijzondere regio. De ligging in de randstad, de aantrekkelijke kustlijn en het duingebied en het goede woonklimaat zijn gecombineerd in een relatief klein gebied. Ondanks deze geringe omvang kent de regio diverse ondernemende economische sterktes: het Space cluster, Drone technologie, de bollenkennis en -teelt en een toeristisch aantrekkelijk gebied. De regio bevindt zich daarmee in een bevoorrechte positie ten opzichte van andere gebieden in Nederland. De vitaliteit van de regio en de brede economische welvaart staan echter op verschillende vlakken voor uitdagingen.

0.3 Conclusies

Samengevat de volgende conclusies:

- Met betrekking tot talent richten de werkzaamheden en (financiële) bijdragen van de Economic Board Duin- en Bollenstreek zich op het versterken van de instroom in de sectoren en behoud/doorontwikkeling van huidig talent voor de regio. Meer concreet gaat het om bestaande en/of startende programma's en projecten in de verschillende sectoren die te groeperen zijn rondom de volgende *overall* doelstelling:
 - Versterken instroom in de relevante opleidingen
 - Versterken van Leven Lang Ontwikkelen (LLO) binnen bedrijven
 - Opstarten Leven Lang Ontwikkelen (LLO) tussen bedrijven

- Met betrekking tot Innovatiekracht ligt de focus op de volgende *overall* doelstellingen:
 - Versnellen toegepaste innovatiekracht binnen de kennisintensieve clusters
 - Vergroten innovatieve samenwerking tussen de kennisintensieve sectoren
 - Verbinden van innovatieve samenwerkingen aan passende fundingAls belangrijk middel daartoe start de Economic Board Duin- en Bollenstreek in 2024 met het ontwikkelen en publiceren van de jaarlijkse Duin- en Bollen Innovatieradar waarin veel belovende innovaties die relevant zijn voor de regio structureel in kaart worden gebracht.

- Met betrekking tot Ruimte ontwikkelt de board zich als is een belangrijke regionale plek in de Duin- en Bollenstreek waar de belangrijkste spelers uit de regionale economie, bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheid de dialoog voert over innovatief en slim gebruik van bestaande en nieuwe ruimte voor ondernemerschap.

- Met betrekking tot Regiobranding richten de werkzaamheden en (financiële) bijdragen van de Economic Board Duin- en Bollenstreek zich met name op het realiseren van een onderscheidend profiel met cross-sectorale regiobrand en bijbehorende producten.

- En wat betreft funding zet de Economic Board Duin- en Bollenstreek de activiteiten rondom deze aanvragen en de uitvoering daarvan voort. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om binnen de kaders van de verschillende regelingen tot passende cofinanciering te komen zoals de aanvraag in het kader van de Regiodeal voor de Duin- en Bollenstreek, de Human Capital Agenda van de Provincie Zuid-Holland en de NBTC-regeling rondom bestemmingsmanagement.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en achtergrond

Sinds 2016 werken de gemeenten in de Duin en Bollenstreek samen om de economie te versterken en een aantrekkelijke woonomgeving te behouden en verder te ontwikkelen. Op 22 juni 2023 tekende de Economic Board Duin- en Bollenstreek een nieuwe overeenkomst met de gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen om de komende jaren op een andere manier en met een nieuwe triple helix Board verder te werken aan het vergroten van de brede welvaart van de Duin- en Bollenstreek.

Uitgangspunt is het eind 2021/begin 2022 vastgestelde Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek en het rapport van Bureau Buiten dat de deelnemende gemeenten najaar 2022 hebben geaccordeerd. Waarbij als hoofddoel is geformuleerd het realiseren van een vitale en toekomstbestendige economie met in 2030 een duurzame greenport, een kennisintensieve maakindustrie en gezond toerisme. Belangrijk doorsnijdend thema daarbij is een inclusieve en toekomstbestendige arbeidsmarkt met een hechte aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

1.2 Aanpak en verantwoording

Naast de in 1.1 genoemde agenda's en rapporten is voor dit Uitvoeringsprogramma onder andere gebruik gemaakt van:

- Boekje & placemat strategische agenda Ruimte Duin & Bollenstreek 20240 (2021)
- Diverse onderzoeken Blaauwberg (2021-2022)
- Evaluatierapport economische samenwerking Duin- en Bollenstreek (2022)
- Rabobank-onderzoek en analyse dialoogsessie economische ontwikkeling en brede welvaart (voorjaar 2023)
- Overeenkomst Duin- en Bollenstreek gemeenten en Economic Board Duin- en Bollenstreek (juni 2023)
- Visiedocument en Jaarplan 2023 Greenport Duin- en Bollenstreek (2022-2023)
- Meerjarenvisie Unmanned Valley (september 2023)
- Kansen voor West aanvraag NL Space Campus 2022-2029 (april 2023)
- Strategie Regiobranding Economic Board Duin- en Bollenstreek (2020)

Ook is de afgelopen paar maanden, naast regelmatige ambtelijke en bestuurlijke afstemming met HLT-samen, Katwijk, Noordwijk en provincie Zuid-Holland, onder andere gesproken met en input opgehaald bij verschillende partijen binnen en buiten de regio waaronder:

- Directeuren, programmamanagers en ondernemers van onder meer Greenport Duin- en Bollenstreek, Unmanned Valley, NL Space Campus, Rabobank Bollenstreek, Huis ter Duin en Leiden Bio Science Park.
- Bestuurders van onderwijs- en kennisinstellingen van onder andere stichting Fioretti Teylingen, Hogeschool Leiden, Talent4Life, Provalu en Onderwijs en Arbeidsmarkt Duin en Bollenstreek.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat de aanleiding, aanpak, verantwoording en leeswijzer. In hoofdstuk 2 staan beschrijvingen van de uitdagingen waar de regio Duin- en Bollenstreek voor staat en de kracht van deze regio. Hierbij is gebruik gemaakt van bestaande documenten inclusief het rapport van de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek over de ruimtelijke strategie van deze regio. In paragraaf 2.3 staan de bestuurlijke afspraken beschreven die zijn gemaakt rondom de nieuwe Economic Board Duin- en Bollenstreek voor de periode 2023-2027.

In hoofdstuk 3 staan de strategische doelen van de Economic Board Duin- en Bollenstreek beschreven met de focus op drie economisch clusters: duurzame en toekomstbestendige greenport, kennisintensieve maakindustrie en gezond toerisme. Dit wordt uitgewerkt in thema's rondom Talent, Innovatie, Ruimte, Regiobranding en Funding. Per thema wordt aangegeven wat de rol is van de Economic Board Duin- en Bollenstreek op ieder van deze thema's.

In de hoofdstuk 4 t/m 8 worden deze thema's uitgewerkt in doelstellingen per thema, hoofdlijnen van activiteiten 2023-2027 en de eerste te zetten stappen in 2024 als basis voor het Jaarplan 2024. Er is gekozen voor korte teksten met verdere uitwerkingen in de bijlagen. Bijlage 1 bevat de samenvatting van de doelstellingen van het rapport van het Bureau Buiten. En in bijlage 2 is opgenomen een eerste concept-uitwerking rondom de opbouw van een Leven Lang Ontwikkelen (LLO)-community, opgesteld als input voor de gezamenlijke Regio Deal aanvraag van de Greenports Aalsmeer, Boskoop en Duin- en Bollenstreek. In bijlage 3 en 4 zijn respectievelijk opgenomen de formats voor een conceptaanvraag bij de provincie Zuid-Holland voor een Human Capital-kwartiermaker en het format voor een conceptaanvraag kwartiermaker Bestemmingsmanagement Duin- en Bollenstreek bij de provincie Zuid-Holland en het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen.

In hoofdstuk 9 staan de organisatie en financiering van de Economic Board Duin- en Bollenstreek beschreven.

2. De uitdagingen voor en de kracht van de Duin- en Bollenstreek

2.1 De uitdagingen voor de Duin- en Bollenstreek

De Duin- en Bollenstreek is een aantrekkelijke regio met belangrijke uitdagingen zoals vergrijzing van de beroepsbevolking, een mismatch op de arbeidsmarkt, congestie op de wegen en een hoge druk op de woningmarkt. Ook op het punt van de economische groei zijn er in de Duin- en Bollenstreek grote punten van aandacht zoals een relatief ongunstige sectorstructuur, lagere groei van productiviteit van bedrijven dan elders en achterblijvende werkgelegenheids groei.

De Duin- en Bollenstreek loopt al een tijdje aan tegen de grenzen van de klassieke economische modellen, het oude knelt en past niet meer en we kennen het nieuwe nog niet helemaal. De leefbaarheid in onze regio staat onder druk, de verbinding tussen economische sectoren heeft een impuls nodig. We hebben behoefte aan een inclusieve arbeidsmarkt en hebben stevige uitdagingen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit.

Versterking van de brede welvaart in onze regio vraagt focus op economische activiteiten die de meeste toegevoegde waarde scheppen. Dat vereist inzet op bedrijvigheid en ondernemerschap waarmee we koopkracht van buiten aantrekken in de regio. En vraagt lef en daadkracht bij het actief toepassen en inzetten van innovaties en technologie om de regio te verduurzamen. Samen met ondernemers, overheid, onderwijs- en kennisinstellingen en inwoners. Dit vereist niet een enkele meestergreep, maar om visie en een lang volgehouden cascade van kleinere ingrepen. Zo maken we samen impact.

2.2 De kracht van de Duin- en Bollenstreek

Samen vormen de gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen de Duin- en Bollenstreek. Een kleine regio aan de kust, met een landelijk karakter tussen de metropoolregio's Amsterdam/Schiphol, en Den Haag en Rotterdam. En dichtbij twee daily Urban systems; Haarlem/Haarlemmermeer en Leiden en omstreken. De open ruimte in de Duin- en Bollenstreek wordt multifunctioneel ingezet.

Naast het 'dorpse' en wat landelijk karakter, kent de Duin- en Bollenstreek parels en economische pijlers die over de hele wereld bekend zijn. De Keukenhof, Limes, Space Expo, NL Space campus, Unmanned Valley, Greenport, toerisme en handel en visserij maken de Duin- en Bollenstreek tot een aantrekkelijk en bedrijvig Hollands Kustlandschap.

Ondanks de geringe omvang kent de regio meerdere onderscheidende economische krachten: het Space cluster, Drone- en sensortechnologie in Unmanned Valley, de bollenkennis en -teelt en een toeristisch aantrekkelijk gebied. De regio bevindt zich daarmee in een bevoorrechte positie ten opzichte van andere gebieden in Nederland.

2.3 Scope Uitvoeringsprogramma 2024-2027 van EBDB

De vijf gemeenten van de Duin- en Bollenstreek hebben in de Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek doelen gesteld voor de regionale opgaven en vraagstukken tot 2040. De opgaven zijn uitgewerkt in een uitvoeringsagenda van de 5 gemeenten. Deze agenda richt zich op zes prioriteiten. Al

deze prioriteiten zijn van groot belang voor de (economische) toekomst van de regio. Maar voorliggend uitvoeringsprogramma richt zich met een horizon van 4 tot 8 jaar inhoudelijk op:

- De prioriteiten 'actualisatie Greenport en gezamenlijke keuzes hernieuwbare energiebronnen', 'Ontwikkelen van een Regiobrand' en 'Verbinden kennisintensieve sectoren' uit de uitvoeringsagenda van de 5 gemeenten;
- De drie onderscheidende economische pijlers van de regio: Greenport, Kennisintensieve Economie en Toerisme;
- Opgaven waar een triple helix organisatie, gericht op innovatie, van grote meerwaarde is. Zoals het boeien en binden van werknemers in en voor de Duin- en Bollenstreek.

Het Uitvoeringsprogramma omvat daarmee niet alle economische opgaven waar de regio voor staat. Zo is het Uitvoeringsprogramma niet gericht op opgaven buiten de drie onderscheiden economische pijlers. Denk dan aan het op peil houden van het vestigingsklimaat (bereikbaarheid, dienstverlening, goede en voldoende bedrijventerreinen) en het begeleiden van het overige bedrijfsleven bij de opgaven waar zij (ook) voor staan op gebied van o.a. digitalisering, energietransitie en circulaire economie.

Meer dan in de achterliggende periode wordt ingezet op inhoudelijke en financiële kansen die zich buiten de Duin- en Bollenstreek voordoen; provinciaal, nationaal en Europees. En is er behoefte aan kennis en inzet om deze financieringsmogelijkheden te verzilveren.

Volgens de afgelopen zomer gesloten samenwerkingsovereenkomst ontvangen de gemeenten In aanvulling op het Uitvoeringsprogramma jaarlijks een Jaarplan voor het komende jaar (in 4^e kwartaal kalenderjaar) en een (financieel) rapportage over het afgelopen jaar (in 2^e kwartaal kalenderjaar). Dit Uitvoeringsprogramma bevat de contouren van het Jaarplan 2024 dat in nadere afstemming met de nieuwe Economic Board verder wordt opgesteld en uitgevoerd.

Een nieuwe triple helix samen te stellen Economic Board bestaande uit (op termijn) tenminste 10 leden zal hier sturing aan geven en de ogen en oren zijn van en voor de Duin- en Bollenstreek. De leden zijn enthousiaste en betrokken mensen die werkzaam zijn bij ondernemingen, het onderwijs of de overheid en hebben binding met de Duin- en Bollenstreek.

3. Strategische doelstellingen EBDB eerste uitwerking

3.1 Strategische doelstellingen Economic Board Duin- en Bollenstreek

Het hoofddoel van dit Uitvoeringsprogramma is de economie van de Duin- en Bollenstreek toekomstbestendig te maken. Het Uitvoeringsprogramma en de projecten van de Board zijn gericht op het realiseren van een duurzame greenport, kennisintensieve maakindustrie, gezond toerisme en een vitale onderwijs- en arbeidsmarkt. Uitgangspunt is het rapport van het Bureau Buiten dat de deelnemende gemeenten eind 2022 en eerste helft van 2023 hebben geaccordeerd en waarbij als hoofddoel is geformuleerd het realiseren van een vitale en toekomstbestendige economie met in 2030 een duurzame greenport, een kennisintensieve maakindustrie en gezond toerisme. Belangrijk thema daarbij is een inclusieve arbeidsmarkt met een hechte aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Dit vraagt om focus op talent, versterken van de innovatiekracht van ondernemers, ruimte voor nieuwe initiatieven en duidelijke regiobranding. Zie ook bijlage 1 voor de samenvatting van de doelstellingen uit het rapport van het Bureau Buiten.

3.2 Vijf strategische thema's als basis voor uitvoeringsagenda 2023-2027

Zoals aangegeven is de positie van de Economic Board Duin- en Bollenstreek gebaseerd op de gemaakte afspraken met de gemeenten rondom het rapport van Bureau Buiten. De Economic Board geeft hier verder vorm en inhoud aan in deze Uitvoeringsagenda 2023-2027 aan de hand van vier thema's talent, innovatie, ruimte en regiobranding. Hierbij maakt de Board onderscheidt tussen twee verschillende rollen:

- **Aanjagen:** als aanjager brengt de Economic Board partijen bij elkaar om actie- en resultaatgericht tot aantoonbare verbeteringen te komen op de thema's Talent en Regiobranding. Nadrukkelijk treedt de Economic Board Duin- en Bollenstreek niet in de verantwoordelijkheid van deze partners maar realiseert met hen de gewenste resultaten.
- **Agenderen:** rondom Innovatie en Ruimte ligt de rol van de Economic Board Duin- en Bollenstreek meer bij het agenderen van deze thema's op relevante regionale, provinciale en landelijke tafels. Hierbij gebruikt de Board zijn contacten binnen de regio om behoeften, ideeën en nieuwe initiatieven te formuleren en zijn netwerken binnen en buiten de regio om deze onderwerpen op het goede moment en bij de goede personen voor het voetlicht te brengen en waar nodig te co-financieren.

Aan deze agenda voegt de Economic Board Duin- en Bollenstreek nog een vijfde thema toe. Zonder aanvullende publieke en private financiering zijn de doelstellingen zoals opgenomen in het geaccordeerd rapport van Bureau Buiten niet realistisch en realiseerbaar. Nodig is een gestructureerde wijze van werken waarbij voor de regio essentiële programma's aanvullend gefinancierd kunnen worden. Daarbij gaat het zowel om publieke als private aanvullende financiering. De Economic Board Duin- en Bollenstreek treedt op dit punt van Financial Engineering op als aanjager.

In de hoofdstukken 4 t/m 8 staan deze thema's verder uitgewerkt. Daarbij wordt per thema niet alleen aangegeven wat er per geprioriteerde sector kan/moet gebeuren maar ook wat er gezamenlijk nodig is om tot succes te komen. Zo is het niet efficiënt om voor de drie sectoren afzonderlijke netwerken van onderwijs en bedrijven te maken gelet op het feit dat het dezelfde scholen zijn en er met name ook

behoefte aan crossovers. Ieder thema heeft dan ook in aanvulling op de uitwerking per geprioriteerde sector een gezamenlijke agenda.

- Hoofdstuk 4 - realiseren talent-infrastructuur voor Duin- en Bollenstreek
Rol EBDB: met partners aanjagen
- Hoofdstuk 5 - Verbeteren innovatie-cultuur binnen de Duin- en Bollenstreek
Rol EBDB: met partners agenderen
- Hoofdstuk 6 - Meer ruimte voor ondernemerschap in Duin- en Bollenstreek
Rol EBDB: met partners agenderen
- Hoofdstuk 7 - Realiseren van een aansprekende branding voor Duin- en Bollenstreek
Rol EBDB: met partners aanjagen
- Hoofdstuk 8 - Aanvullende private en publieke funding voor Duin- en Bollenstreek
Rol EBDB: met partners aanjagen

4. Structurele aanpak Human Capital binnen de Duin- en Bollenstreek

4.1 Doelstellingen overall en per cluster rondom talent

De onderwijs- en arbeidsmarkt binnen de Duin- en Bollenstreek is gefragmenteerd. Eén van de doelstellingen van de Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB) met partners is dan ook om te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt voor de Duin- & Bollenstreek. Met voldoende en goed opgeleide mensen voor banen op alle niveaus. Door middel van een goed en inspirerend onderwijsaanbod voor jong én oud(er) talent, met effectieve samenwerking tussen onderwijs en het bedrijfsleven in deze sectoren.

Op meerdere plekken binnen de regio zijn/worden initiatieven genomen om tot een verbetering van de huidige situatie te komen. Nodig is een platform/community waarin deze initiatieven en daaraan gekoppelde projecten met elkaar aan de slag gaan, opschalen waar mogelijk, van elkaar leren en elkaars netwerken gebruiken om zo tot een samenhangende aanpak te kunnen komen. Ook vraagt dit meer concreet inzicht in de ontwikkeling van de arbeidsmarktbehoefte in Duin- en Bollenstreek voor de komende jaren inclusief aandacht voor praktisch geschoolden. De EBDB treedt daarbij op als aanjager van deze projecten. Bij de opzet en uitwerking van dit thema wordt samengewerkt met o.a. Holland Rijnland.

Kijkend naar de uitdagingen waar de sectoren voor staan en spanningen op de arbeidsmarkt richten de werkzaamheden en (financiële) bijdragen van de EBDB zich op het versterken van de instroom in de sectoren en behoud/doorontwikkeling van huidig talent voor de regio. Grotere aandacht voor talent als basis voor succesvol ondernemerschap in de regio. Meer concreet gaat het om bestaande en/of startende programma's en projecten in de verschillende sectoren die te groeperen zijn rondom de volgende overall doelstelling:

- Versterken instroom in de relevante opleidingen
- Versterken van Leven Lang Ontwikkelen (LLO) binnen bedrijven
- Opstarten Leven Lang Ontwikkelen (LLO) tussen bedrijven

Specifieke doelstellingen per cluster:

- Duurzame greenport: Leven Lang Ontwikkelen agenda inclusief voortgezet onderwijs, mbo en hbo met en voor de Greenport en De Koninklijke Algemene Vereniging voor Bloembollencultuur (KAVB).
- Kennisintensieve maakindustrie: structurele mbo-hbo-wo onderwijsactiviteiten op de kennisintensieve hubs NL Space Campus, Unmanned Valley en andere smart technology bedrijven.
- Gezond toerisme: op het punt van gezond recreëren werken aan een House of Health & Hospitality aanpak met onderwijspartijen en mkb (leer)bedrijven. Op het punt van gezond leven zorgen voor voldoende instroom van verzorgend personeel.

4.2 Activiteiten 2024-2027 rondom talent op hoofdlijnen

Activiteiten onderscheiden naar cluster:

- Duurzame greenport

- Overleg met Greenport, KAVB en andere relevante partners over aanpak en uitvoering Leven Lang Ontwikkelen agenda Duin- en Bollenstreek.
- Verkenning en supportmogelijkheden voor toepassingen Westlandse Horti Heroes-concept in Duin- en Bollenstreek.
- Kennisintensieve maakindustrie
 - Overleg en ondersteuning NL Space Campus, Unmanned Valley en mkb-bedrijven Smart Technology bij uitbouw en start onderwijsactiviteiten op locatie.
 - Verkenning samenwerking Smart Makers Academy en haalbaarheid regionale Duin- en Bollenstreek.
- Gezond toerisme
 - Aanjagen overleg en opstarten samenwerking tussen (horeca) leerbedrijven en relevante opleidingen binnen en buiten de regio.
 - Met betrokken partijen uitwerken van de afspraken in het kader van het Preventieakkoord.

Gezamenlijke activiteiten:

- Maken en uitvoeren concrete Human Capital Agenda Duin- en Bollenstreek om samenwerking en actie tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden te stimuleren.
- Ontwikkelen van business-driven doorlopende leerlijnen met onderwijsinstellingen binnen en buiten de regio. Waaronder stichting Fioretti Teylingen met 6 scholen voor voortgezet onderwijs in de Duin- en Bollenstreek.
- Uitbouwen en borgen van bestaande onderwijs-arbeidsmarkt projecten die een bewezen bijdrage leveren aan de Human Capital Agenda Duin- en Bollenstreek.

4.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom Talent

De activiteiten in 2024 rondom talent:

- Samen met Greenport verder uitwerken van programmalijnen en projecten die vallen onder de pijler 'Een toekomstbestendige arbeidsmarkt' van de gezamenlijke ingediende Greenport regio deal 'Brede welvaart in de sierteelt'. Zie bijlage 2 voor de aanzet die door de Economic Board Duin- en Bollenstreek is opgesteld voor de regio deal aanvraag van de Greenports Aalsmeer, Boskoop en Duin- en Bollenstreek.
- Opstellen van een provinciale aanvraag Human Capital deelakkoord Duin- en Bollenstreek door kwartiermaker die bekostigd wordt uit de subsidie deelakkoorden Human Capital van de provincie Zuid-Holland. Zie bijlage 3 voor de in te vullen aanvraag kwartiermaker Human Capital Agenda Duin- en Bollenstreek.
- Waar nodig (financieel) ondersteunen en borgen van lopende onderwijs-arbeidsmarkt projecten die een bewezen bijdrage leveren aan de Human Capital Agenda Duin- en Bollenstreek.
- Opstarten en intensiveren gezamenlijk overleg onderwijspartijen binnen en buiten de regio.

5. Versterkingen innovatiekracht binnen de Duin- en Bollenstreek

5.1 Doelstellingen overall en per cluster rondom versterking innovatiekracht

De drie geprioriteerde sectoren zijn voor de economische door groei van de Duin- en Bollenstreek van strategisch belang. Zo leveren de kennisintensieve clusters 'Space' en 'Unmanned Valley' een belangrijke bijdrage aan de innovatiekracht van de regio, én daarbuiten. En leveren ontwikkelingen op gebied van Flower Science een belangrijke – en noodzakelijke – bijdrage op gebied van innovatie van de bollen- en bloemensector. En staat het cluster rondom Gezond Toerisme voor grote stappen rondom een gebalanceerde aanpak om gezond en jaarrond zichtbaarder te worden vanuit een onderscheiden branding voor de hele streek.

Deze drie sectoren hebben ook veel specifieke kennis in huis om bijdragen te leveren aan de grote opgaven waar de regio voor staat, zoals energietransitie, natuurvriendelijke landbouw, circulaire economie en digitalisering. Dit vraagt om slimme combinaties van kennis, innovaties en bedrijven. En het bij elkaar brengen en benutten van hands-on kennis op de werkvloer, de kennis en technologieën binnen de clusters, én de (academische) uitwisseling van kennis van buiten de regio. Dat vraagt om meer innovatieve samenwerking en crossovers tussen de sectoren, versterking van de implementatiekracht bij ondernemers en startups, en aandacht voor campusvorming als ontmoetingsplaats voor onderzoek, onderwijs en ondernemerschap.

Daarom richten de werkzaamheden en (financiële) bijdragen van de Economic Board zich komende jaren op het versterken van de innovatiekracht van de sectoren van de Duin- en Bollenstreek. Aandacht daarbij voor versterking van het bestaand ondernemerschap en het stimuleren van nieuw ondernemerschap met startups. Meer concreet gaat het om bestaande en/of startende programma's en projecten van de verschillende sectoren die te groeperen zijn rondom de volgende *overall* doelstellingen:

- Versnellen toegepaste innovatiekracht binnen de kennisintensieve clusters
- Vergroten innovatieve samenwerking tussen de kennisintensieve sectoren
- Verbinden van innovatieve samenwerkingen aan passende funding

Specifieke doelstellingen per cluster:

- Kennisintensieve maakindustrie: versnellen Space for Non-Space toepassingen en verbreden inzet drone (technieken) binnen en buiten de regio.
- Duurzame Greenport: verbreden toepassing sensortechnieken drones en satelliet data voor duurzame gewasbescherming bollenteelt.
- Gezond Toerisme: op het punt van gezond toerisme wordt de Duin- en Bollenstreek de eerste regio in Nederland met een professionele aanpak van bestemmingsmanagement om de regio innovatief en jaarrond te ontsluiten. De Duin- en Bollenstreek als voorbeeldregio en voorloper op het gebied van bestemmingsmanagement en regiobranding.

5.2 Activiteiten 2024-2027 rondom versterking innovatiekracht op hoofdlijnen

Activiteiten onderscheiden naar cluster:

- Kennisintensieve maakindustrie
 - Waar nodig en mogelijk (financieel) bijdragen aan doelstellingen van de Stichting Unmanned Valley en de NL Space Campus en versnellen doorontwikkeling van bijbehorende ecosystemen.
 - Zoals het realiseren van gedeelde technische faciliteiten voor mkb'ers en studenten op NL Space Campus. Waaronder uitbreiden van Fab lab programmering en faciliteiten. En het opbouwen van een Thesis lab (stimulerende werkplaats voor onderzoekers en studenten) en Phi Lab (innovatieversneller op terrein van o.a. aardobservatie en satellietcommunicatie) op de NL Space Campus.
- Duurzame Greenport
 - Ondersteunen uitrol Field lab 'Bollenstreek' en verankeren door stimuleren crossovers met de andere kennisintensieve sectoren in de regio.
 - Verkenning mogelijkheden voor toepassingen Westlandse Horti Heroes-concept in Duin- & Bollen als innovatieversneller.
 - Ondersteunen verkenning naar ontwikkelen duurzame regionale infra hub voor opladen vrachtwagens.
- Gezond Toerisme
 - Innoveren en verduurzamen van de fiets-, wandel- en vaarroute-netwerk in de Duin- en Bollenstreek tegen het licht houden en waar nodig trajecten verleggen. Ook worden daarbij nieuwe vormen van recreatie ontwikkeld en ingevoerd.

Gezamenlijke activiteiten:

- Opschalen, uitbreiden en vermarkten cross-over samenwerkingen zoals 'Remote sensing in de sierteelt', die ondanks (duurzame behoeften) niet vanzelf tot stand komen.
- Publiceren van een jaarlijkse Duin- en Bollen Innovatieradar. Deze is gericht op inventariseren en stimuleren van veelbelovende cross-sectorale innovaties in de Duin- en Bollenstreek.

5.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom innovatiekracht

In 2024 staat centraal het ontwikkelen en publiceren van de jaarlijkse Duin- en Bollen Innovatieradar. Hierin worden ook meegenomen de huidige innovatieve initiatieven rondom het project 'Remote sensing voor de sierteelt'. Op basis van deze innovatieradar zullen kansrijke innovatieprojecten en crossovers worden gepitcht o.a. bij Innovation Quarter en wordt specifiek gekeken naar het vinden van passende financiering voor de doorontwikkeling van deze innovaties.

Verder wordt in 2024 gewerkt aan het aantrekken van een kwartiermaker voor opstarten van een brede innovatieve regionale organisatie voor bestemmingsmanagement vanuit identiteit Duin- en Bollenstreek. Zie bijlage 4 voor het in te vullen aanvraagformulier.

6. Aandacht voor Ruimte binnen de Duin- en Bollenstreek

6.1 Doelstellingen rondom Ruimte

De ruimte om te wonen, recreëren en werken in de Duin- en Bollenstreek is schaars, en wordt in de toekomst nog schaarser. En de bouw van meer woningen en duurzame energiebronnen (wind- en zonne-energie) vragen steeds meer ruimte in de regio. Door deze claims op grond is de ruimte voor innovatief ondernemerschap niet (meer) vanzelfsprekend. De Economic Board agendeert en bespreekt de ruimtebehoefte van innovatieve ondernemers.

De board is dé regionale plek in de Duin- en Bollenstreek waar de belangrijkste spelers uit de regionale economie, bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheid de dialoog voert over innovatief en slim gebruik van bestaande en nieuwe ruimte door ondernemers. Inhoudelijk vormt het EBDB-uitvoeringsprogramma daarbij het uitgangspunt. De Economic Board ontwikkelt netwerkkracht, denkkraft en lobbykracht voor de economische pijlers Greenport, Kennisintensieve economie en Toerisme. Aandacht daarbij ook voor ruimte voor (nieuw) ondernemerschap in combinatie met de opgaven van de regio rondom energieneutraal en duurzaamheid. Zo zetten de boardleden zich in voor het vernieuwen, verduurzamen en versterken van de economie en het vestigingsklimaat in onze regio.

6.2 Activiteiten 2024-2027 rondom ruimte op hoofdlijnen

Activiteiten onderscheiden naar cluster:

- Gezond toerisme
 - op het punt van gezond recreëren agenderen van ruimtelijke dilemma's en opgaven bij uitrol Gezond Toerisme aanpak.
 - op het punt van gezond leven blijvend aandacht vragen voor projecten die vanuit de Duin- en Bollenstreek bijdragen aan de Tuin van Holland.
- Kennisintensieve maakindustrie
 - Aandacht vragen door de Board bij overheden om potentiële testlocaties voor drones toe te wijzen in de Duin- en Bollenstreek.
 - Agenderen van noodzaak ruimte voor ondernemerschap als basis voor duurzaam vestigingsklimaat en acquisitie aanpak.
- Duurzame greenport
 - Agenderen noodzaak verkenningen en pilots meervoudig ruimtegebruik bestaande bollenvelden door Economic Board.

Gezamenlijke activiteiten:

- De Board stemt regelmatig gezamenlijke regionale economische strategie af én bespreekt welke concrete acties nodig zijn om de ambities van de Duin- en Bollenstreek te realiseren. En agendeert de ruimtelijke knelpunten uit de dagelijkse praktijk van en tussen de economische clusters. Waar nodig in coalitie richting provinciale en/of landelijke overheden.

6.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom Ruimte

De activiteiten in 2024 rondom Ruimte:

- Samenstellen, presenteren en opstarten nieuwe Boardleden en voorzitter.
- Formuleren werkwijze, communicatie en zichtbaarheid in de regio en aandachtsgebieden, waaronder Ruimte voor innovatief ondernemen.

CONCEPT

7. Aanpak regiobranding voor de Duin- en Bollenstreek

7.1 Doelstellingen overall en per cluster rondom regiobranding

Onze regio herbergt diverse unieke internationale erfgoed parels en economische pijlers. Daardoor kent de Duin- en Bollenstreek regio verschillende plekken waar de balans in bepaalde periodes onder druk staat. Dit geldt bijvoorbeeld voor de kuststrook op mooie dagen, in delen van de duinen en het strand en in toenemende mate het bollenseizoen. Vanuit de bollensector wordt overlast ervaren door bezoekers die tussen de bollenvelden lopen en daardoor de bollenoogst beschadigen. De verwachting is dat Nederland een forse groei van het aantal internationale bezoekers kan verwachten tot 2030, met name vanuit de buurlanden. Vanuit Duitsland wordt zelfs een verdubbeling van het aantal bezoekers verwacht. Ook de groei van het aantal inwoners door woningbouw gaat extra recreatiedruk leggen op de regio.

Kijkend naar de uitdagingen en de (inter)nationale positie van de regio richten de werkzaamheden en (financiële) bijdragen van de Economic Board Duin- en Bollenstreek zich met name op het realiseren van een onderscheidend profiel met cross sectorale regiobrand en bijbehorende producten. Gericht op het verbinden van de economische sterktes en cultureel erfgoed. Gericht ook op het aantrekken van nieuwe kennisintensieve maakindustrie en andere passende bedrijvigheid.

Centraal doel in deze aanpak het realiseren van een totaalverhaal waarin de regionale kernwaarden 'gezond, vitaal en energiek' worden vertaald naar een onderscheidend profiel niet alleen naar toeristen en recreanten maar ook naar bewoners, bedrijven en instellingen. Hier wordt het eerdere manifest 'Space in Between' (Vrij land tussen de grote steden) en de strategische agenda Regiobranding verder ontwikkeld en uitgewerkt. Met deze aanpak van bestemmingsmanagement kan de Duin- en Bollenstreek voorloper worden in Zuid-Holland en een voorbeeld voor andere regio's.

Specifieke doelstellingen per cluster:

- Gezond toerisme
 - op het punt van gezond recreëren:
 - Realiseren en implementeren regionale aanpak bestemmingsmanagement.
 - Gebruik maken van nieuwe vormen van recreatie en toeristische routes.
 - op het punt van gezond leven:
 - Versterken en uitbouwen van de gezondheids- en zorgfaciliteiten en activiteiten.
- Duurzame greenport
 - Internationaal erkende certificering van teelt en productie van bloembollen.
 - Inzetten op samenwerkingsprojecten tussen toerisme en Greenport Duin- en Bollenstreek.
- Kennisintensieve maakindustrie
 - Integreeren 'Space' en 'Drones' clusters als unieke (inter)nationale hoogtechnologische maakindustrie bij regiobranding Gezond Toerisme.

7.2 Activiteiten 2024-2027 rondom regiobranding

Activiteiten onderscheiden naar cluster:

- Gezond toerisme
 - Maken en uitrollen bestemmingsmanagement samen met lokale marketingorganisaties.
 - Upgrade en/of uitbreiding van het toeristische routenetwerk – fietsen, wandelen én varen - in de Duin- en Bollenstreek.
- Duurzame greenport
 - Betrekken regio branding bij opstellen en uitvoeren greenport ontwerpplan Field lab 'Bollenstreek'.
 - Inzetten op samenwerkingsprojecten tussen toerisme en greenport, waardoor er een seizoen breed aanbod van activiteiten is en bezoekers door de tijd kunnen worden gespreid (Keukenhof, Nationaal Park Hollandse Duinen).
- Kennisintensieve maakindustrie
 - Betrekken musea en (tijdelijke) exposities bij cross sectorale aanpak regiobranding. Zichtbaar maken innovatiekracht bij verduurzaming Duin- en Bollenstreek. Te beginnen bij onder andere Space Expo museum.

Gezamenlijke activiteiten:

- Implementeren van een vernieuwende cross sectorale regiobranding met koppeling tussen zorg, toerisme en productontwikkeling bij ondernemers in de Duin- en Bollenstreek. Leidend hierbij zijn de regionale kernwaarden 'Gezond, Vitaal en Energiek' en de toepassing van het bestemmingsmanagementmodel van het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC).

7.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom Regiobranding

De activiteiten in 2024 rondom regiobranding:

- Start kwartiermaker Bestemmingsmanagement, gericht op bestemmingsontwikkeling en vraagsturing en verder uitwerken regiobrand. in afstemming met bestaande lokale marketingorganisaties in de Duin- en Bollenstreek die aan zet blijven voor de promotie van de verschillende bestemmingen.
- Maken projectvoorstellen en businessplannen voor verkrijgen cofinanciering met regio deal aanvraag 'brede welvaart in de Sierteelt' samen met de Greenports Aalsmeer en Boskoop.

8. Aanpak aanvullende funding voor de Duin- en Bollenstreek

8.1 Doelstellingen overall en per cluster rondom aanvullende funding

De ambities in de Duin- en Bollenstreek zijn groot hetgeen ook terug te vinden is in de Uitvoeringsagenda van de EBDB. Deze ambities zijn alleen te realiseren met voldoende uitvoeringskracht en funding. Voor dit laatste is een permanente cyclus nodig bestaande uit de volgende elementen:

- Heldere formulering van strategische prioriteiten op de thema's rondom Talent, Innovatie, Ruimte en Regiobranding.
- Permanente verkenning van bijdragen uit publieke middelen zowel regionaal, provinciaal en landelijk. Verkenning van de mogelijkheden voor een uitbouw naar EU-subsidies vindt plaats na 2024.
- Voorbereiden en indienen van aanvragen bij relevante publieke fondsen. Hiertoe wordt per aanvraag een consortium gevormd met partners waarbij eveneens afspraken zijn gemaakt over het verdelen van de kosten om tot een aanvraag te komen.

Bij deze aanpak de volgende kanttekeningen:

- Bovenstaande cyclus is gericht op bijdragen uit publieke fondsen. Nadrukkelijk verkent de EBDB de mogelijkheden in het private domein zoals O&O-fondsen bij brancheorganisaties.
- Per aanvraag worden met het gevormde consortium naar de manier waarop een gehonoreerd project het meest effectief en efficiënt uitgevoerd kan worden.

8.2 Activiteiten 2024-2027 rondom aanvullende funding

In de periode 2024-2027 zal deze cyclus worden opgezet en jaarlijks worden uitgevoerd.

8.3 Contouren Jaarplan 2024 rondom funding

In 2023 heeft de Economic Board Duin- en Bollenstreek een start gemaakt met het zoeken van aanvullende funding door het voorbereiden van aanvragen over de Regiodeal met de greenport Duin- en Bollenstreek, Aalsmeer en Boskoop (bijlage 2). Ook is in voorbereiding een aanvraag voor een kwartiermaker Human Capital Agenda bij de Provincie Zuid-Holland (bijlage 3). Tot slot zijn de voorbereidingen gestart voor de aanvraag voor een kwartiermaker rondom bestemmingsmanagement (bijlage 4).

De eerste twee aanvragen zijn gericht op het verbeteren van de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en het versterken van een Leven Lang Ontwikkelen in de regio. De laatste aanvraag is gekoppeld aan de strategische doelen rondom het thema regiobranding.

In 2024 zet de Economic Board Duin- en Bollenstreek de activiteiten rondom deze aanvragen en de uitvoering daarvan voort. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om binnen de kaders van de verschillende regelingen tot passende cofinanciering te komen.

Een voorbeeld daarvan is denkbaar bij het op te zetten Human Capital-beleid en -infrastructuur in de Duin- en Bollenstreek. Dit heeft dan de volgende opbouw:

- De HCA-kwartiermaker bereidt het Deelakkoord HCA-Duin- en Bollenstreek voor om de gefragmenteerde arbeidsmarkt in de Duin- & Bollenstreek en de aansluiting op het onderwijs te verbeteren. Voor deze aanvraag bij de Provincie Zuid-Holland is 75% cofinanciering nodig vanuit de regio. De planning is dat de kwartiermaker dit Deelakkoord oplevert zomer 2024.
- Onder voorwaarde van een stevig en goed onderbouwd plan als ook voldoende draagvlak kan de Economic Board Duin- en Bollenstreek een (belangrijk) deel van deze cofinanciering voor zijn rekening nemen. Dit moet een extra stimulans zijn naar bedrijven en onderwijspartners om de resterende cofinanciering voor hun rekening te nemen. Dat kan in-kind met uren en/of beschikbaar stellen van locaties met bijvoorbeeld passende apparatuur.
- In het geval dat er een akkoord komt vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het verder uitwerken van de Regiodeal is de huidige inschatting (dit wordt nog gecheckt) dat de bijdrage van de Provincie Zuid-Holland aan het Deelakkoord als ook de benodigde cofinanciering als geheel ingebracht kan worden bij de financiering vanuit de regio voor het finaliseren van de Regiodeal. Dit laatste wordt eind 2024 verwacht.

9. Organisatie en financiële uitgangspunten

9.1 Organisatie van de uitvoering

De stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek bestaat uit een Board en een uitvoeringsorganisatie. De Raad van Toezicht is het toezichthoudend orgaan van de stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek, en heeft drie leden. De Raad van Toezicht wordt momenteel gevormd door de heer M. Beijersbergen (voorzitter), mevrouw P. Timmermans en de heer J. Vranken, en:

- houdt het operationele toezicht op de stichting. Daar hoort bij de financiële gezondheid van de stichting;
- is klankbord voor de stichting op allerlei vraagstukken;
- geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de stichting.

De Board vervult een strategische functie in het versterken van de regionale economische structuur. De Board heeft het mandaat om de programmastrategie te formuleren, randvoorwaarden voor de uitvoeringsorganisatie op te stellen en financiële kaders mee te geven. En is een representatie van de belangrijkste Triple Helix partijen en economische krachten in de regio. De Boardleden hebben individueel en gezamenlijk een goed netwerk in de regio, geografisch, maatschappelijk en economisch gespreid. De Board groeit uit tot een breed samengesteld gezelschap van 10 tot 15 leden.

Een kleine en slagvaardige uitvoeringsorganisatie onder leiding van een programmadirecteur voert de programmalijnen kennisintensieve maakindustrie, gezond toerisme en duurzame greenport (i.s.m. de stichting Greenport) uit.

9.2 Financiële uitgangspunten 2024-2027

Het geaccordeerde uitvoeringsbudget dat de deelnemende gemeenten - Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen - aan de Economic Board Duin- en Bollenstreek voor de uitvoering van de op 22 juni jl. getekende opdracht beschikbaar stellen, bedraagt volgens artikel 7 lid a. van de overeenkomst jaarlijks in totaal € 275.000,00. Ook worden volgens afspraak in dezelfde overeenkomst (artikel 7 lid b.) niet bestede middelen in principe ingezet door de Economic Board Duin- en Bollenstreek ingezet voor het realiseren van de doelstellingen van het advies Uitvoeringsprogramma en organisatie Duin- en Bollenstreek (Bureau Buiten) en het Uitvoeringsprogramma van de Economic Board Duin- en Bollenstreek, tenzij de besturen van de deelnemende gemeenten anders besluiten.

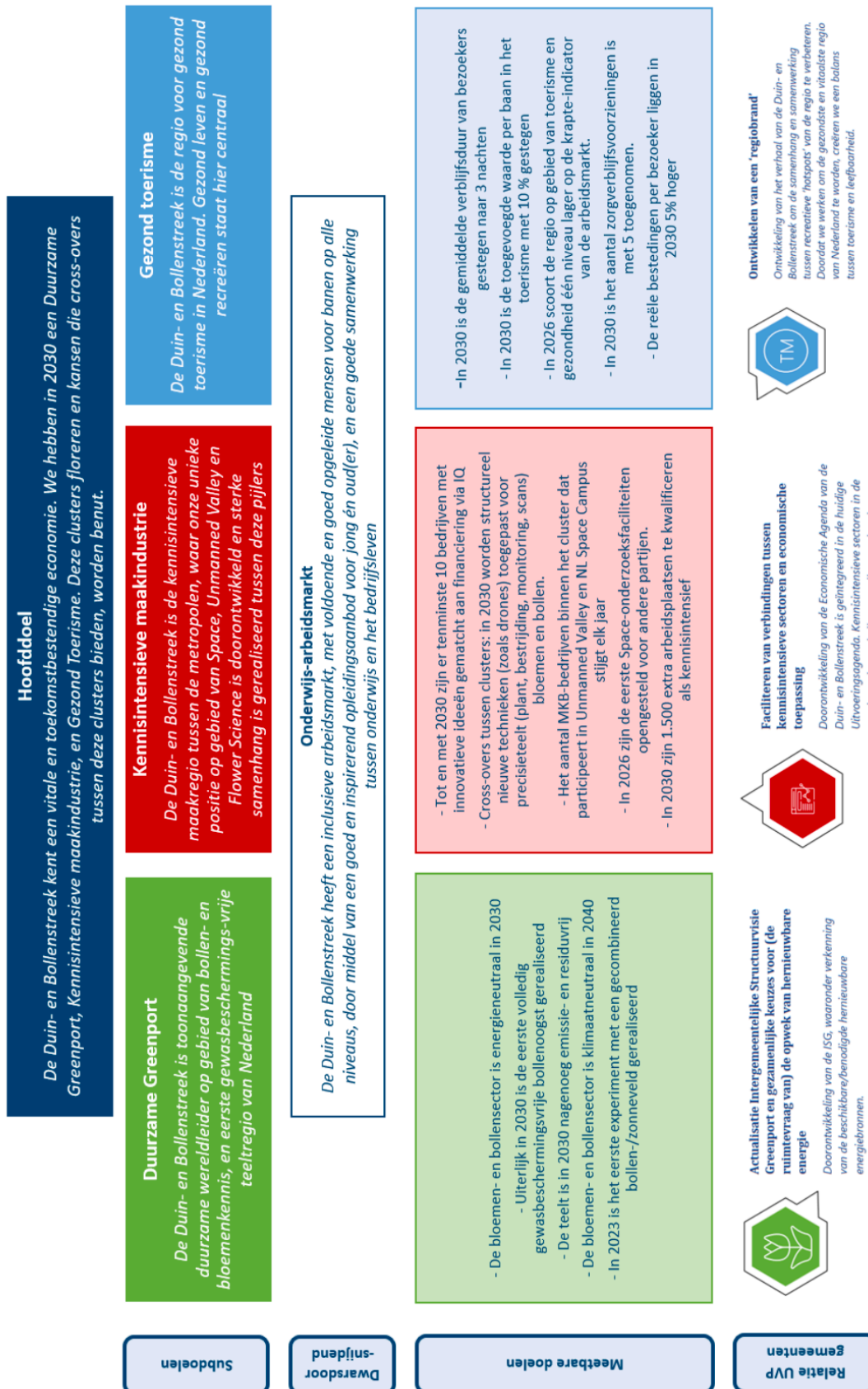
In genoemde overeenkomst van 22 juni jl. stellen de gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk en Teylingen voor de looptijd van de overeenkomst projectbudget ter beschikking voor het verkrijgen van cofinanciering van jaarplannen en/of projecten (artikel 7 lid f):

- Voor de periode 2024-2026 zullen de genoemde gemeenten, op basis van goedgekeurde jaarplannen en/of projecten, via de Economic Board Duin- en Bollenstreek, het betreffende deel van het Projectbudget ter beschikking stellen. Eventuele overschotten komen toe aan de genoemde gemeenten, mits wordt besloten dat de Economic Board Duin- en Bollenstreek de middelen behoudt, ten behoeve van toekomstige projecten.

- Het aanbestedingsdocument behorend bij de op 22 juni jl. getekende overeenkomst tussen de genoemde gemeenten en de Economic Board Duin- en Bollenstreek spreekt over een verkrijgbaar projectbudget van naar verwachting tussen de 4 en 5 miljoen euro gedurende de totale looptijd van de overeenkomst.
- De projecten die voortkomen uit het Uitvoeringsprogramma worden deels gefinancierd door de Economic Board Duin – en Bollenstreek uit het projectenbudget, en deels vanuit cofinanciering van betrokken stakeholders.
- De investeringen van de gemeentelijke overheden via het projectenbudget moeten gematcht worden met investeringen van derden. Op programmaniveau geldt hiervoor de eis van minimaal 1/3^e cofinanciering door het bedrijfsleven.

CONCEPT

Bijlage 1: samenvatting doelstellingen advies van het Bureau Buiten

Bijlage 2: Aanzet uitwerking actieprogramma-talent

Werkdocument, opgesteld door EBDB in najaar 2022 ten behoeve van gedachtevorming Regio Deal aanvraag Greenport Aalsmeer, Boskoop en Duin- en Bollenstreek.

1. Inleiding

Kijkend naar de uitdagingen waar de economische sectoren in de Duin- en Bollenstreek voor staan en spanningen op de arbeidsmarkt dienen de projecten zicht te richten op het versterken van de instroom in en behoud/doorontwikkeling van huidig talent voor de sector(en). Meer specifiek gaat het om bestaande en/of startende programma's en projecten die te groeperen zijn rondom de volgende doelstellingen:

- a. Versterken instroom in de relevante opleidingen
- b. Versterken van Leven Lang Ontwikkelen (LLO) binnen bedrijven in de Duin- en Bollenstreek
- c. Versterken Leven Lang Ontwikkelen (LLO) tussen bedrijven in de Duin- en Bollenstreek

2. Uitwerking

Ad a. Versterken instroom in de relevante opleidingen

Programmalijn/ project	Doelgroep	Maatschappelijk effect
1. Uitbouwen lesprogramma's & snuffelstages in de sectoren voor primair en voortgezet onderwijs <ol style="list-style-type: none"> a. 'Bekend maakt bemind' (PO), 'Kenniss van de Duin- en Bollenstreek in je DNA' & 'Duin- en Bollenstreek unplugged' (VO) b. Maatschappelijke diensttijd Talent4Life c. Tuinbouwbattle & 'Bollen, en meer bij jou om de hoek' 	Onderwijs (studenten) met steun van OADB en bedrijven (werkgevers)	Aantoonbaar meer keuze Voor natuur, techniek en/of gezondheid met toename uitstroom
2. Ontwikkelen doorlopende leerlijnen <ol style="list-style-type: none"> a. Fioretti College: nieuwe leerlijn VO – VMBO 	Onderwijs en AODB met steun van bedrijven	Aangepaste onderwijsprogramma's met praktijk en onderwijs dichtbij elkaar voor alle Duin- en Bollenstreek relevante opleidingen
3. Versterken instroom van BBL-studenten en deeltijd/duale HBO studenten <ol style="list-style-type: none"> a. Jongerenpunt Provalu b. House of hospitality 	Bedrijven en EBDB met steun van onderwijs	Meer afgestudeerden gaan werken (en blijven wonen) in de Duin- en Bollenstreek
4. Versterken van de zij-instroom <ol style="list-style-type: none"> a. House of hospitality 	Onderwijs (werknemers), bedrijven (werkgevers) en gemeenten samen	Werven en vasthouden van talent uit andere regio's en sectoren incl. het onbenutte arbeidspotentieel in de regio

De analyse van de arbeidsmarkt begint bij de ontwikkelingen bij het voortgezet onderwijs.

Voor Zuid-Holland geldt een voordeel ten opzichte van de rest van het land omdat demografisch gezien het aantal voortgezet onderwijsleerlingen vrijwel gelijk blijft. Punt van aandacht is het feit dat kinderen uit deze leeftijdscategorie tot op heden steeds minder kiest voor profielen met een focus op natuur, techniek en/of gezondheid. Deze profielen zijn ook voor de instroom richting de economische domeinen in de Duin- en Bollenstreek van groot belang.

Ad b. Versterken van Leven Lang Ontwikkelen (LLO) binnen bedrijven

Programmalijn/ project	Doelgroep	Maatschappelijk effect
1. Doorontwikkeling HR-beleid bedrijven inclusief formulering LLO-behoefte	Bedrijven (HR-managers) met steun van onderwijs (bestuurders), OADB en EBDB	Minder uitstroom en meer doorgroei bij bedrijven
2. Meer vraag-gestuurd inrichten van het cursorisch aanbod voor medewerkers van bedrijven	Onderwijs met steun van bedrijven	Vasthouden talent en kansen/ perspectief op doorontwikkeling

Nodig is een permanente aandacht voor de instroom van studenten voor de BOL, BBL en HBO als ook cursisten voor de economische domeinen van de Duin- en Bollenstreek.

Ad c. Versterken Leven Lang Ontwikkelen (LLO) tussen bedrijven

Programmalijn/ project	Doelgroep	Maatschappelijk effect
1. Verkennen mogelijkheden voor carrièrepaden tussen bedrijven om talent voor de sector te behouden	Bedrijven (werkgevers) met steun van onderwijs (bestuurders)	Vasthouden van huidig talent binnen de Greenport
2. Verkennen opties verder afgestemde arbeidsmarktcommunicatie	Bedrijven met steun van onderwijs en gemeenten	Werven en vasthouden van internationaal talent
3. Verkennen van de mogelijkheden om internationale mbo- en hbo-studenten gezamenlijk te werven	Bedrijven met steun van onderwijs en gemeenten	Samenwerken om Duin- & Bollenstreek als ecosysteem te promoten voor internationaal talent

Deze projecten zijn gericht op meer samenwerking rondom HCA tussen bedrijven. Gewerkt wordt o.a. aan meer carrièrekansen binnen de sector om medewerkers die willen vertrekken omdat ze zijn 'uitgeleerd' op hun huidige functie en bedrijf perspectieven te bieden op andere plekken binnen de sector. En zo te behouden voor de Duin- en Bollenstreek. Opzetten van traineeships of andere passende vormen voor pas-afgestudeerde mbo, hbo- en wo-ers is daar onderdeel van. Deze samenwerking biedt de mogelijkheid voor een meer gezamenlijke arbeidsmarktcommunicatie.

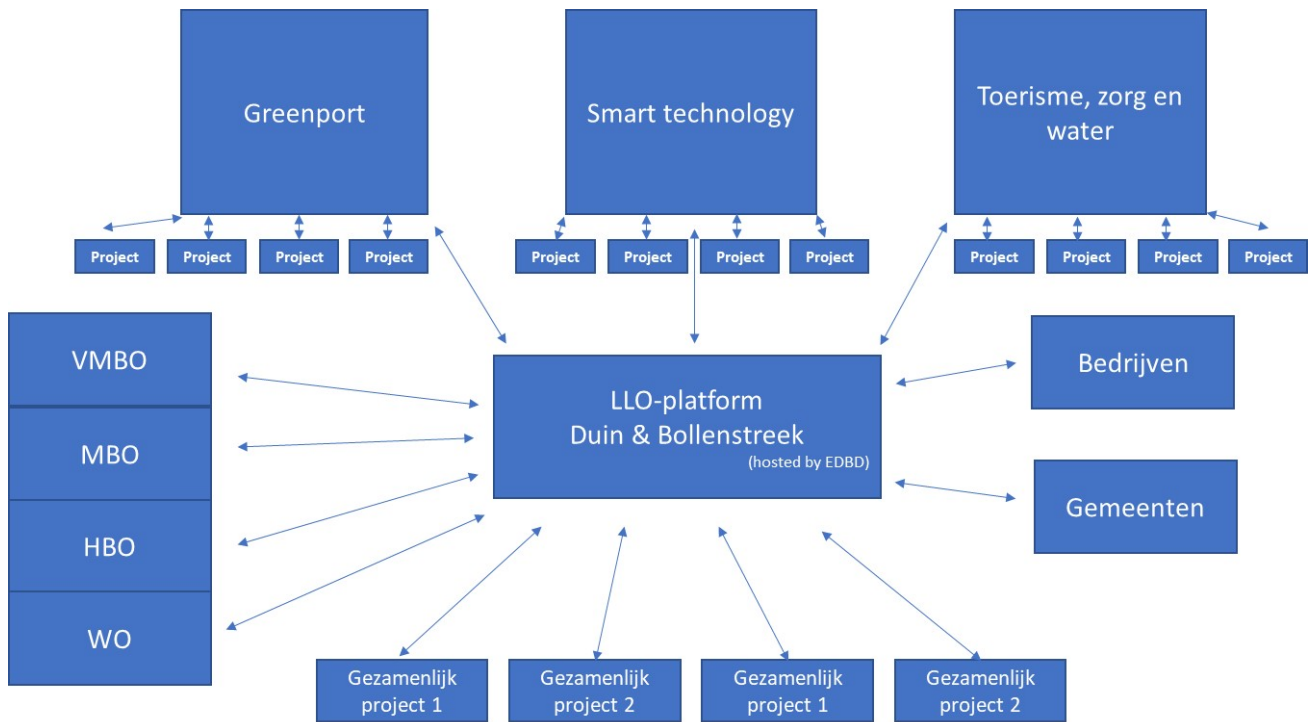
3. Opbouwen LLO-community

Deze samenwerking en bundeling van krachten rondom Leven Lang Ontwikkelen gebeurt via het op te richten LLO-platform voor de Duin- & Bollenstreek. Het is gefocust op de drie geprioriteerde sectoren zijnde Greenport, Smart Technology en Gezond Toerisme. Uitbreiding naar andere voor deze regio relevante sectoren is mogelijk. Dit LLO-Platform functioneert als een community waarbij mensen uit bedrijven, onderwijs en overheden ervaren delen, nieuwe initiatieven nemen en samen werken om te komen tot een samenhangend LLO-infrastructuur en vraag gestuurd palet van LLO-activiteiten in de vorm van cursussen, trainingen, masterclasses, workshops, (deel)certificaten, brancheopleidingen, derde leerweg-aanbod etc. Aan dit platform doen mee:

- Bedrijven uit de drie genoemde sectoren.
- Brancheorganisaties, onderzoeksinstituten en andere partners die nauw betrokken zijn aan deze sectoren.
- De gehele onderwijskolom van voortgezet onderwijs t/m wetenschappelijk onderwijs
- De zes gemeenten uit de Duin- & Bollenstreek

- De Economic Board Duin- & Bollenstreek als organisator en host.

Zie ook de figuur op de volgende bladzijde.

Figuur: Eerste opzet LLO-platform Duin- & Bollenstreek

Bijlage 3: Format voor conceptaanvraag HCA-PZH-kwartiermaker

Nader in te vullen door programmadirecteur EBDB

Format aanvraag kwartiermaker Human Capital Provincie Zuid-Holland

Nb. de aanvraag bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt het uiteindelijke project behandeld. In het tweede deel gaat het specifiek over de kwartiermaker(sfase).

1. Project

- **Naam project**
- **Aanvragende partij**
- **Contactpersoon**
- **Verder betrokken partijen bij aanvraag**

- **Korte beschrijving van het project**
- **Partijen die betrokken zijn bij het project**
- **Binnen welke sector(en) valt het project? (Life Science & Health, Feeding & Greening Megacities, Cybersecurity, Smart Industry/High Tech, Haven in Transitie)**
- **Met welke transitie heeft het project een raakvlak? (energietransitie, digitalisering, circulaire economie)**
- **Project is van toepassing op regio**

- **Welke bijdrage levert het project aan de volgende doelstellingen? (totaal t/m 2027)**
 - werknemers in staat stellen om zich te ontwikkelen xx
 - werkgevers helpen arbeid beter te gebruiken xx
 - flexwerkers ontwikkelperspectief bieden xx
 - transitie over sector- en/of regiogrenzen xx
 - onderbenutte deeltijdwerkers meer aan het werk xx
 - internationale medewerkers behouden of aantrekken xx

- **Totaal verwacht projectbudget**
- **Financiering van project is verdeeld over de volgende partijen**
- **Verwachte looptijd van project**

2. Kwartiermakers fase

- **Waarom is een kwartiermaker nodig?**

- **Nu gevraagd budget voor kwartiermakers fase**
- **Financiering van de kwartiermaker is verdeeld over de volgende partijen**
-
- **Wanneer wordt het product van de kwartiermakers fase opgeleverd?**
- **Wat wordt er verwacht van de kwartiermaker? (ervaring, affiniteit, netwerk etc.)**
- **Relevante achtergrondinformatie**

Bijlage 4: Format voor conceptaanvraag kwartiermaker bestemmingsmanagement

Nader in te vullen door programmadirecteur EBDB

Format aanvraag kwartiermaker impulsbudget Bestemmingsmanagement NBTC

- **Naam organisatie**
- **Naam contactpersoon**
- **Functie contactpersoon**
- **Adres**
- **Email**
- **Telefoon**

- **Wat is de hulpvraag**
- **Wat is het beoogde resultaat**
- **Welke aspecten van bezoekersmanagement worden geadresseerd?**

- **Beknopte omschrijving van het project**
- **Hoe draagt het initiatief bij aan de bredere welvaart en welzijn in het gebied?**
- **Hoe draagt het initiatief bij aan de ecologische verduurzaming van de lokale/regionale bezoekerseconomie?**
- **Wat is innovatief of vernieuwend aan het initiatief?**

- **Startdatum van het initiatief**
- **Einddatum van het initiatief**
- **Opleverdatum verantwoordingsrapport**

- **Wat zijn de totale kosten van het initiatief?**
- **Welk bedrag wordt aangevraagd vanuit het impulsbudget?**
- **Betrokken partners**